
Bognár Stefánia

Makámák

Monológ

Akarjátok, hogy beszéljek makámában? Megteszem, mert mostan éppen jó napom van. Meg azért is, mivel sokat gyakoroltam.

Növényeim belenőttek a tévébe, műsoruk jobb, megérdemlik, a halandó őket nézze. Adtam nekik tápanyagot, vizet, földet, bár ez csupán számomra is elég lenne! Vásárolni meg főzni kell, ez a többlet, amivel az embervoltom igazolom. Kulináris élvezetem a jutalom.

A szellemem pislákolgat, örömömre, másoknak is tudok adni még belőle. Egy kis humor, egy kis panasz, s hogy a komor felhők mögül néha előbújhat a Nap. Ez a remény adhat lökést, a további reményekért érezzük a mindenkinek járó esélyt.

Igen, az esély! Talán ez a dolgok kulcsa, nem az idő, bármily furcsa. Ez a világ mozgató rugója, érdemes próbálkozni újra meg újra az áhított boldog létre, szépre-jóra. Van, amit talán sosem érünk el, de az út szolgál meglepetésekkel. Sokszor járulékos, talált adalékok győzik meg az embert, hogy boldog.

Volt esélyem a zenére, de idejekorán felmérve biztosabb talajra álltam, amit soha meg nem bántam. A ritmus, a dallam nem hagyott el, később verseimben bukkant fel. A számok, s a felfokozott logika világa beleolvadt a műzsák harmóniájába.

Gauss, Bolyai, Newton, Leibniz, Endre, Attila, Sándor, Euterpé odaát „fent” s bennem „idelent” békében megfér. Többen vannak, persze, csak felsoroltam néhány ikont.

Otthon bújtam a lexikont. Máig is, ha bizonyosság kell, azt a régít lapozom fel. A gép néha körülményes, kételyt ébreszt. Meddig lényeg, mikortól reklám? Sok feleslegest zúdít rám!

Használom is, ha nem vérre megy az előhívott ismeret, de sem a könyv, sem a gép nem pótol „fejet”. Viszont a fej akkor érték, ha felhasználta esélyét. Ötvöz- te akaratóval, kemény küzdelmei által...

Regisztráljak, kaparjak...

A téma az utcán hever, vagy felemel, lehet, hogy lever. Ma rájöttem a délelőtti folyamán, hogy a boltokban lehet padlót fogni igazán.

Egy évek óta jól bevált rendszer avataggá vált. A kedvezmény csak akkor jár, ha az ember regisztrál. A gép tőlem nem idegen, de romlik már a figyelem és a tanulás tiltva van. Megtiltotta az idő, a nagyhatalmú ügyelő. Szerencsére ülnek még a pénztárakban friss elmék, segítőkészek úgyszintén. Így aztán a mosógél egy százassal kevesebbet lett a tulajdonom, tényleg köszönöm és méltányolom.

Csak azt nem értem, miért fontos a születési évem (amit nem titkolok, sőt büszke vagyok, hogy korom megértem). A könyvtárnál minap ugyanezt átéltem. Csodálkoztak, miért hagy el a türelem, mikor a rubrikákat kitöltöttem.

Tovább haladva, két csokis fánkra akadva (ami kétszer annyiba került, mint máshol) újabb akadálytól kerültem transzba, (francba! — sípszó!):

Írjam be a kódot, darabot. A segítség így is megadatott, miután a szükséges infót beütöttem, máris a pénztárhoz ügethettem.

Ott még egy kedves, lelkes fiatalember arra is válaszolt, mit csináljak a sorsjegyekkel, amit az üzlet egyik nap ajándékba adott.

Kaparjak és töltssem fel az internetre. A cérnaszál ekkor szakadt el.

Menjenek a kódjaikkal, töltéseikkel ennél sokkal jobb helyekre! Nevén neveztem. Miért kell nyolcvanas létemre segítséget kérnem és elfogadnom, holott az életbe' mindig megálltam a helyem, sőt most is „felül teljesítem”, amit kell.

Az empatikus fiatalember megértő mosolyára én is visszamosolyogtam. Ő is valakinek az unokája...

De azért regisztráljak, kódoljak, kaparjak és töltssek fel, mi végre?

Remélem, azért majd e nélkül is elkaparnak!

1122

„Sose aggódj sorsod fölött, barát.
Ne nehezedjék gond kölönce rád.
Nem kérdeztek a kezdet kezdetén.
Derűs szívvel ballagj a léten át.”

Omar Khajjám

(*Sziklay Andor fordítása*)

Teljes nevén Gijászaddin Abú'-fath Umar ibn Ibrahim al-Khajjám „a 11. század első felében született a perzsi Náisápurban és ugyanott halt meg 1122-ben.” (Sziklay Andor)

Közelítőleg 10 évvel ezelőtt ismerkedtem meg Omar Khajjám költészetével, ami rám nagy hatást tett. E négy számjegyet már előbb láttam a saját személyi igazolványomban, hónap, nap formában. Később olvastam egy Ady tanulmányt és ott volt ugyanez a négy szám, nagy költőnk születésnapja gyanánt. Utólag determináltságot láttam, pedig nem hiszek a csodákban.

A perzsa bölcs és diákkorom bálványa bennem találkozott a négy számba' (e sorrendben, nem permutálva). Mit tehettem mást, szabad folyást engedtem verseimnek. Remélem, nem vetnek meg e nagy lelkek, hanem megértik szenvedélyem, elkötelezett létem.

Sziklaynál ezt is olvashattam (de már rémlett valahonnan a matematika-történeti tanulmányaimból, de régen volt!):

„Omar jelentős eredményekkel gazdagította a tudományt, mint asztronómus és matematikus;... Írt egy algebrát is, abban harmadfokú egyenletek geometriai megoldása és több olyan probléma felderítése található, amelyeket Európában Descartes-ig nem tanítottak.”

Merészség e két óriás árnyékában tetszelegni, talán nem kövez meg senki, hiszen a számok tények, nem én találtam ki. De nem volt nehéz észrevenni. S ha már így adódott, el nem fedhetem, ráteszem az életem.

Tyúk, vagy tojás?

Mi volt előbb, a tyúk vagy a tojás? A műveket elemezte-e más? Verstan születt, komoly tudomány.

Pedig a versekhez jó fül kellett, csak érezni, hogy a ritmus lüktet. — Nálad hogy volt, Sándor? — kérdezzük meg.

S a többiek, akik létrehozták szabályok alfáját és ómegáját?

Lehet, hogy tudat alatt csinálták. Vagy támaszkodtak a görögökre. De az ő kezüket ki vezette? Hogyan jutottak a verstan könyvbe? A formákat gyakorlat alkotta, hódító szépből fakadt a „kotta”, másolta, kit megejtett a „nóta”.

Így képzelem el, hogy létrejöttek tanok, amelyeket a költőknek ismerni kell, szabadon döntsenek, követik-e, mi a könyvekben áll, vagy azt írják, amit szívük diktál. Nekik az a szabály, hogy nincs szabály.

Én keresztülverekedtem magam sok intelmen, ha annak haszna van s járom utam, mint az bennem fogan.

A tartalom választja műfaját, néha egy-egy trocheus megbocsát, ha elvétem itt-ott a regulát, de a cinkos olvasó-értelem nektárja halad át a lelkeken, igazság és szépség a kegyelem.

A költészet olyan, mint a főzés. Talentum kell, odaadás főként, jó érzéssel kovácsolni tőkét. Egyik asszony, pontosan, meglehet, szóról-szóra követ recepteket, de a vendég egy jót mégsem ehet. A másik meg oda alig figyel, fazekába szórja-dobja, mi kell, ám az övé a legnagyobb siker.

Summázat:

Halmozzunk fel nagy tudás-anyagot és „válasszunk magunknak csillagot”, ha úgy érezzük, nekünk így a jobb. Kóstolhatunk szabadság ízébe, ha az munkánk kiteljesedése. Mindkét tábor hathat épülésre.

Fagyzug

Duruzsol a gyorsvonat. Álmos szombati délidő, a kupében három utas, akikben molyként rág a „második félidő”.

Amikor kimarad a térerő, a csendet barátságos csevely váltja fel. Manapság ritka, pedig az utazás ideje gyorsabban telik el.

Három élet, három hely. Engem az északi, halódó, fagyzugos falu érdekel. Szerencsére szívesen mesél Marika, szavaiban a palócföld zamata. Gördülékeny, választékos stílusa egy írónak is díszére válna. Így jutunk el az egyik legkisebb falunk derűs-borús világába. Egyetlen dolog adott e helynek hírnevet: telente ott van országunkban a legnagyobb hideg. Rajzanak is oda a tévériporterek! Mivel a lakosság meglehetősen előregedett, a jó karban lévők segítik az elesette-

ket. Figyelik a „füstjeleket”. Ha ismerőseik kéményéből reggelente füst gomolyog, azt jelenti: élek, jól vagyok.

Jött egy riporter, kérdezte a boltba siető Marikát, hogyan vészeli át a falu népe, amit az Úr neki szánt.

— Van tüzelőnk, meleg ruhánk, ételünk, tartalékunk és jóféle, kisüsti pálinkánk. Mi bajunk lehetne hát?

Le is adták a válaszát szó szerint. Ha hidegre fordult ismét, szívesen jöttek megint. Motivációjuk nemcsak a higanyszál-zsugorodás vonzata, hanem a finom rétesé, amivel kínálta őket Marika. Barátságok alakultak, híre szállt a kis falunak.

Így pezsdített, melegített lelkeket az extrém hideg.

Tudjuk, hogy ez valóságos, szép mese. Pedig a halódó falvak sorsát egyre több gond árnyékolja be.

Szállítanak ugyan mindent, amire szükség lehet, de a teherkocsikat dideregve várják az utcán az emberek. Már nincs posta, sem iskola, megszüntették a megfizethető üzletet. A maszek bolt nagyon drága, a nyugdíjnak nagy hibája, hogy nem szalad fel utána. A patika, orvos álomban sem létezik. Van tévé, telefon is, modern, okos, ám a vétel akadozik, a tér erre nem mindig nyitott.

A falulakók nyitottabbak, talán, mert egymásra utaltak. Több a jóság, több az érzés, mélyebb a segítőkészség.

Bár az életük nehezebb, a „jó magyar pesszimizmus” köztük kevésbé vág rendet.

Szente B. Levente

Emlékek töredéke

tenyeredben, ott van-e még
a rét, a magas, folyó melletti fűzfa,
hajadban a szép virág?

lehunyt pilláid alatt
az a szívdobbanás,
a csókillat.

a bennünk lüktető emlékek töredéke,
az a tiszta gyermektánc,
a szerelem, a drót nélküli érintés,
a kíváncsiság.

mint ébredés előtt
mindannyiszor,

ha arcunkra hullt a fény —

Ima

a festmény
a zene
a költemény
imát dobban a szív
lüktet ér
csók alatt a halánték
imát mondok mikor
egy szelet kenyeret
kezedbe adok
tovább a tied —
hogy szádba veszed
kicsinyeknek és nagyoknak
csókkal vagy nélküle
tovább hogyan adod
te tudod